

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24Co/11/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116200554
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 11. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8116200554.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Martina Barana, v právnej veci žalobkyne: V.. B. Š., N.. XX.XX.XXXX, A. W., Q. N. XXA, právne zastúpenej: JUDr. Dáša Komková, advokátka, so sídlom Prešov, Hlavná 27, proti žalovanému: V. Š., N.. XX.X.XXXX, B., B. XX, právne zastúpenému: JUDr. Zuzana Bejdová, LL.M., advokátka, so sídlom Banská Bystrica, Skuteckého 30, v konaní o dlžné výživné, o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Prešov sp. zn. 13C/8/2016-94 zo dňa 10.10.2016, takto

rozhodol:

Zrušuje sa uznesenie a vec sa vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

Predmet konania

1. V konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 8C 189/2013 sa navrhovateľka ako splnomocnená zástupkyňa P. M., zomr. dňa XX.X.XXXX domáhala zvýšenia vyživovacej povinnosti voči odporcovi za obdobie od 24.10.2013 do 30.9.2015. Súd protinávrh vylúčil na samostatné konanie vedené pod sp.zn. 13C 8/2016.

2. Odporca namietal nedostatok aktívnej vecnej legitímácie navrhovateľky v konaní.

Obsah napadnutého rozhodnutia

3. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) rozhodol, že cit.:

„I. Súd konanie z a s t a v u j e ,

II. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania .“

4. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že aktuálne vedené konanie 13C 8/2016 o dlžné výživné medzi žalobkyňou V.. B. M. proti žalovanému V. M. je na tunajšom súde vedené od 23.11.2015, pričom táto vec bola vylúčená z veci tunajšieho súdu vedenej pod sp. zn. 8C 189/2013 o zrušenie výživného pre plnoleté dieťa, kde navrhovateľom bol V. M. a odporkyňou P. M., jeho dcéra. V konaní 8C 189/2013 bol dňa 24.10.2013 podaný protinávrh matky plnoletého dieťaťa P. M. v tom zmysle, ako je uvedené v aktuálne vedenom konaní, teda s petitom v aktuálne vedenom konaní. Konanie 8C 189/2013 bolo uznesením tunajšieho súdu z 3.2.2016 zastavené z toho dôvodu, že odporkyňa P. M., nar. XX.X.XXXX zomrela XX.X.XXXX. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 4.3.2016. V konaní tunajšieho súdu vedenom pod sp. zn. 24Ps 13/2014 sa začalo ex offo konanie o pozbavenie spôsobilosti na právne úkony odporkyne P. M., nar. XX.X.XXXX. Toto konanie začalo 18.3.2014. Rozsudkom tunajšieho súdu sp. zn. 24Ps 13/2014-102 z 12.6.2015 bola P. M. obmedzená spôsobilosť na právne úkony v tom rozsahu, že nie je spôsobilá samostatne konať, vystupovať pred úradmi a inštitúciami, pred správnymi štátnymi orgánmi, uzatvárať zmluvy a dohody finančného majetkového charakteru, uzatvárať právne úkony týkajúce sa nehnuteľností, uzatvárať spotrebiteľské zmluvy, samostatne preberať dôchodok, prípadne iné štátne sociálne dávky, disponovať finančnými prostriedkami a majetkovými hodnotami. Zároveň bol P. M. ustanovený opatrovník, jej matka, V.. B. M. dňom právoplatnosti rozsudku. Uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 9Cop 17/2015-134 zo dňa 22.12.2015 bol zrušený rozsudok č.k. 24Ps 13/2014 - 102 zo

dňa 12.6.2015 a konanie bolo zastavené z dôvodu, že vyšetovaná P. M. zomrela XX.X.XXXX, t.j. počas odvolacieho konania. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 11.1.2016.

5. Na zistený skutkový stav prijal právny záver, podľa ktorého cit. „je zrejmé, že v tomto konaní sa matka nebohej P. M. ako žalobkyňa domáha zaplatenia dlžného výživného na svoju nebohú dcéru P. M. proti otcovi tohto dieťaťa, teda otcovi P. M.. Návrh bol síce podaný osobne dňa 23.11.2015, t. j. po úmrtí P. M., ktorá zomrela XX.X.XXXX, avšak z obsahu tohto návrhu je zrejmé, že sa jedná o totožný predmet konania ako v návrhu zo dňa 24.10.2013 (s výnimkou kapitalizovaného spotrebovaného ročného výživného), pôvodne vo veci 8C 189/2013 s tým, že okrem zvýšenia výživného na dcéru P. M. na sumu 250 Eur mesačne počnúc podaním návrhu, t. j. 24.10.2013 do budúcnosti, sa matka domáhala v konaní 13C 8/2016 aj návrhy spotrebovaného ročného výživného predstavujúce 6.750 Eur proti otcovi P. M., teda v tomto konaní žalovanému. Z ustanovenia § 156 CMP jednoznačne vyplýva, že účastníkmi konania vo veciach výživného plnoletých osôb sú navrhovateľ a osoba, ktorá je podľa návrhu povinná platiť výživné, t. j. v tomto prípade P. M. a jej otec, v aktuálnom konaní žalovaný. Návrh však za svoju dcéru P. M., ktorá bola ťažko zdravotne postihnutá, podala jej matka, v aktuálne prebiehajúcim konaní žalobkyňa V.. B. M.. Je však nutné konštatovať, že vo veci tunajšieho súdu vedenej pod sp. zn. 24Ps 13/2014 o pozbavenie spôsobilosti na právne úkony P. M. toto konanie bolo právoplatne zastavené práve z dôvodu úmrtia P. M. a táto nikdy nebola právoplatne pozbavená spôsobilosti na právne úkony. Z už spomínaného ustanovenia § 156 CMP vyplýva, že aktívne vecne legitimovaným pre podanie návrhu vo veciach výživného plnoletých osôb je jedine plnoleté dieťa. V tomto konaní žalovala, síce ešte za života svojej dcéry, teda návrhom zo dňa 24.10.2013 zvýšenie výživného na plnoleté dieťa, matka nebohej P. M., avšak táto na podanie takejto žaloby nie je aktívne vecne legitimovaná. Z obsahu aktuálneho spisu ako aj vyššie uvedených pripojených spisom vyplýva, že nebohá P. M. bola ťažko zdravotne postihnutou osobou, avšak zároveň nebola právoplatne pozbavená spôsobilosti na právne úkony, a preto bola aktívne vecne legitimovaná na prípadné podanie návrhu na zvýšenie výživného pre seba ako pre plnoletú osobu. Súd v žiadnom prípade nespochybňuje zvýšené náklady matky ani enormnú náročnosť, ktorú musela vyvinúť, pri starostlivosti o takto ťažko zdravotne postihnutú dcéru, avšak pre podanie návrhu na začatie konania vo veciach výživného plnoletého dieťaťa, matka nie je aktívne vecne legitimovaná. Žalobkyňa - matka síce argumentovala, že návrh podala na základe tzv. prezidiálnej plnej moci vyplývajúcej z notárskej zápisnice N 23/2014, Nz 666/2014, NCRIs 668/2014 zo dňa 10.1.2014, avšak v tejto notárskej zápisnici je priamo uvedené, že P. M. bola zdravotne ťažko postihnutá, ktorá nemôže písať zo zdravotných dôvodov, preto boli pribraní svedkovia V. W. a Q. H.. Navyše súd akcentuje tú skutočnosť, že v znaleckom posudku č. 27/2014 z 24.6.2014 znalca V.. V. S. je konštatované, že posudzovaná osoba P. M. nie je spôsobilá si sama vybavovať svoje finančné a písomné záležitosti, nemôže vystupovať pred súdmi ani inými orgánmi a doporučoval úplné pozbavenie spôsobilosti na právne úkony. Adresátom vyživovacej povinnosti aj pri plnoletých osobách je výlučne toto plnoleté dieťa tak ako len plnoleté dieťa je aktívne vecne legitimované na podanie samotného návrhu. V danom prípade je však zrejmé, že plnoleté dieťa trpelo takým postihnutím, že nemohlo návrh podať samé za seba, avšak zároveň ani nebolo pozbavené spôsobilosti na právne úkony. Nie je vylúčené, že žalobkyňa, teda matka P. M., sa môže domáhať finančných nárokov voči žalovanému otcovi nebohej P. M. iným typom žaloby, avšak nie je možné jej vzhľadom na vyššie uvedené prisvedčiť aktívnej vecnej legitimácii tejto matky plnoletého dieťaťa ako žalobkyne. Z týchto dôvodov súd musel v zmysle platnej právnej úpravy konanie zastaviť.“

6. Aplikoval ustanovenia § 155, § 156, § 157 CMP, § 65 zákona č. 36/2005 Z.z.

7. O trovách konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Obsah odvolania

8. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie odporca. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Poukázal na to, že súd potvrdením zo dňa 14.01.2016 deklaroval prijatie návrhu na začatie konania, generátorom náhodného výberu bol pridelený na rozhodnutie zákonnému sudcovi a bola pridelená spisová značka konania 13C/8/2016. Návrh na začatie konania obsahoval odlišných účastníkov konania na strane žalobcu, ako aj na strane žalovaného, odlišné skutkové tvrdenia od ktorých sa odvíjal petit žalobného návrhu. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na protinávrh uplatnený v konaní sp. zn. 8C/189/2013, dňa 24.10.2013, o tomto protinávru súd do právoplatnosti uznesenia o zastavení predmetného konania, nerozhodol v zmysle vtedy platných ust. O.s.p. (vylúčenie návrhu na samostatné konanie a pod.). Žalovaný má za to, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čím je naplnený odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1, písm. h) CSP. Žalovaný má zato, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci nemal rozhodovať formou uznesenia, ale

mal rozhodnúť o merite veci formou rozsudku vo veci samej. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie odporca odvodzuje, že dôvodom pre zastavenie konania je skutočnosť, že na podanie žaloby nebola navrhovateľka aktívne vecne legitimovaná (posledná veta bodu 9. str. 5 uznesenia). Pokiaľ súd dospel k uvedenému právnomu záveru, bol povinný rozsudkom žalobu zamietnuť ako nedôvodnú, nakoľko absencia vecnej legitimácie účastníka konania (je jedno či aktívnej, alebo pasívnej), je vždy rozhodnutím vo veci samej podľa ust. § 39 ods. 1 CMP, s poukazom na ust. § 157 CMP (per analogiam). Obrana žalovaného smeruje od začiatku výlučne k preukázaniu, že žalobkyňa nie je nositeľkou práva - nároku na výživné, čo bolo meritom súdneho sporu. Súd sa mal v prvom rade zaoberať otázkou aktívnej a pasívnej vecnej legitimácie v konaní, na čo poukazoval žalovaný vo svojej procesnej obrane. Žalobkyňa v prejednávanej veci nepreukázala, že je nositeľkou hmotného práva, práva na výživné v zmysle Zákona o rodine, čo znamená, že z hmotného práva žalovanému nevyplýva povinnosť prispievať na jej výživu. Preto mal byť návrh na začatie konania rozsudkom zamietnutý ako nedôvodný. V konaní nebolo rozporované účastníkmi konania, že žalovaný nárok na spotrebované výživné svedčí výlučne neb. P. M., teda tretiemu subjektu, ktorý navyše v čase začatia konania nemal procesnú subjektivitu podľa ust. § 61 CSP. V prejednanom prípade súd prvej inštancie uznesením konanie zastavil. Z obsahu odôvodnenia nie je zjavné, a ani nevyplýva, na podklade ktorého konkrétneho ustanovenia CSP, resp. CMP, svoje rozhodnutie založil. Vzhľadom k tomu, že žalovaný napadol výrok o zastavení konania, žiada aby odvolací súd zrušil aj výrok o náhrade trov konania, nakoľko obsahovo naň nadväzuje. Žalovaný poukazuje na ustálenú súdnu prax v konaniach podľa O.s.p., kedy úspešnému účastníkovi v konaní o výživné na plnoleté dieťa, bol priznaný nárok na náhradu trov konania. Zákonodarcom vyjadrený materiálny korektív v ust. § 55 CMP predstavuje platformu pre súdne rozhodnutie spočívajúce v priznaní náhrady trov konania vo všetkých typoch mimosporových konaní, ak je to spravodlivé s prihliadnutím na okolnosti toho ktorého prípadu. Spravodlivosť aplikácie uvedeného ustanovenia vidí žalovaný predovšetkým v tom, že svojim konaním nedal žiadnu príčinu na vyvolanie súdneho konania. Práve naopak, je nútený brániť sa voči návrhom, ktoré nemajú oporu v zákone, zaťažujú jeho zdravotný stav, rodinu a rodinný rozpočet.

9. K odvolaniu sa písomne vyjadrila navrhovateľka. Navrhla, aby odvolací súd uznesenie ako vecne správne potvrdil.

Hodnotenie odvolacieho súdu.

10. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP v spojení s § 9a Exekučného poriadku účinného v čase rozhodovania odvolacieho súdu a § 470 ods. 1 a 2 CSP, bez nariadenia pojednávania, pričom dospel k záveru, že odvolanie odporcu je dôvodné.

11. Úlohou odvolacieho súdu vzhľadom na namietané nesprávne právne posúdenie bolo zistiť, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne aplikoval príslušné právne predpisy.

12. Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva. Omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

13. V danom prípade súd prvej inštancie zastavenie konania odôvodňuje nedostatkom aktívnej vecnej legitimácie navrhovateľky, keďže predmetom konania je podľa jeho názoru zvýšenie výživného na plnoleté dieťa. Vecná legitimácia vyplýva z hmotného práva a má ju ten, kto je podľa hmotného práva nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti. Či je účastník konania vecne legitimovaný (aktívne alebo pasívne), ukáže sa až v konečnom rozhodnutí vo veci. Na rozdiel od toho, spôsobilosť byť účastníkom konania (civilnoprocesnú subjektivitu) má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 61 CSP). Ustanovenie § 61 CSP sa odvoláva na hmotné právo. Teda od procesnej spôsobilosti (oprávnenia byť účastníkom konania) treba odlíšiť vecnú legitimáciu, ktorá predstavuje hmotnoprávny vzťah účastníka konania k prejednávanej veci, a má ju iba ten, kto je subjektom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorom sa v konaní rozhoduje. Nedostatok vecnej legitimácie (aktívnej alebo pasívnej) vedie vždy k zamietnutiu návrhu na začatie konania meritórnym rozhodnutím (ZSP č. 49/2001).

14. Súd konanie zastavil s poukazom na nedostatok aktívnej vecnej legitimácie navrhovateľky. Iné dôvody pre zastavenie konania z odôvodnenia uznesenia nevyplývajú.

15. Vzhľadom k uvedenému, odvolací súd považuje záver súdu zastavení konania z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitimácie navrhovateľky v konaní za nesprávny. Preto rozsudok zrušil a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. (§ 389, ods. 1, písm. c/ CSP).

16. Z obsahu pripojeného spisu Okresného súdu Prešov, sp.zn. 8C 189/2013 vyplýva, že predmetom tohto konania okrem návrhu na zrušenie vyživovacej povinnosti na základe podania právnej zástupkyne

P. M. z 24.10.2013 (č.l. 15) bol aj návrh na zvýšenie výživného. Súd uznesením konanie zastavil (čl. 95). Podanie matky navrhovateľky (čl.l. 81), ktorým upravila nárok na zvýšenie výživného vylúčil na samostatné konanie.

17. Úlohou súdu v ďalšom konaní bude zaoberať sa a opätovne posúdiť podanie, na základe ktorého bolo začaté súdne konanie podľa jeho obsahu. Je potrebné zobrať do úvahy skutočnosť, že v pôvodnom konaní 8C 189/2013 (okrem návrhu otca na zrušenie vyživovacej povinnosti) nebohá P. M. žiadala protinávrhom zvýšiť výživné. Dňa 30.9.2015, t.j. v priebehu konania po podaní návrhu zomrela, t.j. stratila spôsobilosť byť účastníčkou konania. Súd sa dôsledne vysporiada s ust. § 63, ods. 2 CSP, či navrhovateľka v tomto konaní nie je právnou nástupkyňou navrhovateľky v pôvodnom konaní a či jej aktívna vecná legitímácia v konaní nevyplýva práve z tohto ustanovenia. Až v prípade jednoznačného záveru o absencii vecnej legitímácie navrhovateľky bude dôvodné zamietnutie návrhu formou meritórneho rozhodnutia vo veci.

18. Súd prvej inštancie rozhodne o trovách konania podľa § 255 ods.1CSP.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).